

KOKKUVÕTE

Antud lõputöö eesmärgiks oli analüüsida, milline on riikliku eriolukorra mõju Tallinna linna SO₂, NO₂, O₃ ja PM₁₀ tasemetele kolme automaatseirejaama näitel perioodil 13.03.2020-13.04.2020 võrrelduna 2019. aasta sama perioodiga ning lähtuvalt saadud tulemustest hinnata välisõhu kvaliteeti

SO₂ tekkepõhjuseid Tallinna linnas mitmeid, kütmine, energeetika ja transport. Samuti on kaugkanne. SO₂ saasteainena on hapestumise põhjustaja. NO₂ tekib põlemisprotsesside tagajärjel ja on üks peamisi liiklusest tekkinud saasteaineid. NO₂ on omakorda eeldusaineid O₃ tekkimisel. Maapinnalähedane O₃ tekib eelkõige fotokeemiliste reaktsioonide tulemustena vingugaasi ja lämmastikoksiidide vahel. Seega on O₃ tekkimisel oluline koht ilmastiku tingimustel. PM₁₀ kuulub peente osakeste alla, mis kirjeldab kõiki õhku paisatud osakesi, mille aerodünaamiline diameeter on alla 10µm.

Mõõtmistulemuste alusel selgus, et kõige suuremate SO₂, NO₂ ja PM₁₀ kontsentratsioonidega piirkond on Tallinna linnastus kesklinnas, mida ööpäevas läbivad väga paljud sõidukid.

Peamised tulemused:

- NO₂ taseme langus ~30% ja PM₁₀ osakeste langus kõigis seirejaamades liiklusheitmest tingitud saaste vähenemise tõttu. Sarnast tulemust on tähendatud ka Euroopas, et meetmed, millega on võideldud koroonaviiruse vastu on viinud umbes 40% keskmise NO₂ taseme languseni ja 10% languseni peenosakeste tasemel. (Myllyvirta, L., & Thieriot, H. 2020)
- SO₂ tase Rahu seirejaamas vähenes 22%. Autori arvates tekkinud ilmselt raudteesõlme lähedusest ja kuna eriolukorra käigus vähenesid raudteeveod siis vähenes ka sellest tulenev heide. Saasteallikateks võivad veel olla ka kohalikud katlamajad ja kütteallikad või kaugkanne, Lõplikult öelda, millisest saasteallika tõttu muutus tekkis kahjuks öelda ei saa.
- O₃ tasemed ei sõltu mitte niivõrd asukohast kuivõrd ilmastikutingimustest. Nii selle aasta(2020) kui 2019 aasta valitud perioodi sisse jäi pika perioodiga soojad ilmad ning O₃ tasemed käitusid sarnaselt tänu sarnastele ilmatikutingimustele.

Eriolukorra väljakuulutamisest kasutusele võetud meetmed, mis vähendasid liiklemist on mõjunud positiivselt välisõhukvaliteedile liiklusheitmest tulenevate saasteainete vähenemise kaudu.

Ja siia see, milline on välisõhu kvaliteet Tallinnas võrrelduna 2019. a välisõhu kvaliteediga on paranenud saasteallikate osas, mis on liiklusheitmest pärit.

Õhukvaliteeti poolest on 2020. aastal paranenud saastenäitajad mis on tingitud liiklusest ja selle vähenemisest(NO_2 ja PM_{10}). Valdavad meetmed õhukvaliteedi hoidmiseks on profülaktilised, täna on Tallinnas hea ja kvaliteetne õhk. Seda Piirväärtuste ületamist esines ainult PM_{10} osakeste puhul. NO_2 , SO_2 ja O_3 puhul on piirväärtused veel ületamata.

Autori püstitatud hüpoteest (Tallinna linnas on vähenenud kõigi kolme seirejaama lõikes välisõhu saasteainete (SO_2 , NO_2 , O_3 , PM_{10}) kontsentratsioon riikliku eriolukorra esimesel kuul (13.03.2020-13.04.2020) võrrelduna 2019. aasta sama perioodiga) leidis vaid osaliselt kinnitust. Rahu pidevseirejaamas, mis iseloomustab tööstuspiirkonda, on kõikide saasteainete osas toimunud kontsentratsioonide vähenemine. Liivalaia ja Õismäe pidevseirejaamas on vähenenud vaid lämmastikdioksiidi (NO_2) ja peenosakeste (PM_{10}) kontsentratsioonide tasemed. Liivalaia seirejaam on liiklust iseloomustav seirejaam ja seal esinevad ka kõige suuremad langused liiklust iseloomustavates saasteainetes(NO_2 -32% ja PM_{10} - 24%).